

**«ԿԱՅՈՒՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՍՆՈՒՆԴ» ԾՐԱԳՐԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ
ՈՒ ԴՐԱ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐԸ**

I. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի ռազմավարությունը (այսուհետ՝ Ռազմավարություն) բխում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թվականի դեկտեմբերի 27-ի նիստի N52 արձանագրային որոշմամբ հավանության արժանացած «Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի հայեցակարգից, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և Միավորված Ազգերի Կազմակերպության Պարենի համաշխարհային ծրագրի (ՄԱԿ ՊՀԾ) միջև 2011 թվականին համատեղ ստորագրված՝ «Դպրոցական սնունդ» զարգացման ծրագրի գործողությունների պլանից: Ռազմավարության հիմքում դրվել է նաև Միավորված Ազգերի Կազմակերպության Պարենի համաշխարհային ծրագրի (ՄԱԿ ՊՀԾ)՝ «Կայուն դպրոցական սնունդի զարգացումը Հայաստանում» ծրագիրը:

2. Ռազմավարության գլխավոր նպատակն է ստեղծել դպրոցական կայուն սննդի համակարգ, որը հնարավորություն կտա ապահովել Հայաստանի Հանրապետության բոլոր մարզերի հանրակրթական դպրոցների տարրական դասարանների աշակերտների առողջ սնունդը, բարելավել նրանց առողջությունն ու հաղթահարել աղքատությունը, նպաստելով դպրոցականների հաճախելիության բարձրացմանն ու համընդհանուր տարրական կրթության ձեռքբերմանը:

II. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

3. Ծրագրի ռազմավարական նպատակն է աստիճանաբար ընդլայնելով հանրակրթական դպրոցներում սննդի կազմակերպման շրջանակները, հանրապետության ողջ տարածքում տարրական դասարանների բոլոր սովորողներին ապահովել հավասարակշռված, անվտանգ և որակյալ սնունդով:

4. Ռազմավարության հիմնական խնդիրներն են.

- 1) դպրոցական սննդի կազմակերպման և իրականացման նորմատիվային-իրավական հենքի ամբողջացումը,

- 2) Ծրագրի կայուն իրականացման և կառավարման ինստիտուտների ձևավորումը և դրանց հզորությունների զարգացումը,
- 3) դպրոցական սննդի կազմակերպման արդյունավետ մոդելների փորձարկումը,
- 4) արտաբյուջետային միջոցների ներգրավման արդյունավետ մեխանիզմների ներդրումը:

5. Ռազմավարության հիմնական խնդիրներից մեկը **դպրոցական սննդի կազմակերպման և իրականացման նորմատիվային-իրավական հենքի ամբողջացումն է**: ՀՀ-ում պետական ուսումնական հաստատություններում սննդի կազմակերպման հետ կապված հարաբերությունները կարգավորվում են հիմնականում սննդի կազմակերպման և սննդամթերքի անվտանգության ընդհանուր կանոններով: ՀՀ դպրոցական սննդի կառավարման և ֆինանսավորման ոլորտները կարգավորող առանձին կանոնակարգերը գրեթե բացակայում են:

6. Վերլուծությունը ցույց տվեց, որ օրենսդրությունը ուղղակի հղում չի պարունակում կրթական հաստատություններում սննդի կազմակերպման համար պետական կառավարման, տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների պարտավորությունների վերաբերյալ: Սակայն վերջիններիս իրավասությունները սահմանող իրավական փաստաթղթերի վերլուծությունից կարելի է եզրակացնել, որ ուսումնական հաստատությունների ներկայիս բյուջետային ֆինանսավորման և կառավարման համակարգը կարող են հիմք ծառայել դպրոցական սննդի կազմակերպման համար:

7. Չկա որևէ ուղղակի արգելք կրթական հաստատությունների կողմից դպրոցներում սննդի կազմակերպման համար: Դպրոցի տնօրենի նախաձեռնությամբ ուսումնական հաստատության խորհուրդը կարող է սահմանել եկամտի բաշխման հիմնական ուղղությունները հիմնադրի սահմանած կարգով: Այդ միջոցները կարող են հատկացվել նաև դպրոցական սննդի համար:

8. «Առևտրի և ծառայությունների մասին» ՀՀ օրենքի ընդհանուր նորմերը սահմանում են սննդի ոլորտում պատասխանատվությունները: Սակայն կրթական հաստատություններում սննդի կազմակերպման պատասխանատվության, վերահսկողության մեխանիզմները դեռ կարիք ունեն հստակեցման:

9. Իրավական ակտերը սահմանում են բնակչության սանիտարա-համաճարակային անվտանգության ապահովման իրավական, տնտեսական եւ կազմակերպչական հիմքերը, ինչպես նաև սահմանում են պետական երաշխիքներ, որոնք թույլ են տալիս բացառել շրջակա միջավայրի վնասակար գործոնների ազդեցությունը մարդու վրա և ապահովում են կենսագործունեության համար բարենպաստ պայմանների ստեղծում: Սակայն կրթական հաստատություններում սննդի սպասարկման պահանջներ սահմանող իրավական ակտ դեռևս չի ընդունվել:

10. Ելնելով առկա իրավիճակի վերլուծությունից, Հայաստանի Հանրապետությունում դպրոցական սննդի ոլորտում օրենսդրության բարելավման և նորմատիվ իրավական դաշտի կատարելագործումը պետք է ներառի.

1) հանրակրթության ոլորտի օրենսդրության մեջ դպրոցականների տաք սննդի կազմակերպման պայմանների ստեղծման խնդրի ամրագրումը, այդ թվում արտոնյալ կոնկրետ նպատակային խմբերի (նպատակային դպրոցների) համար.

2) ճյուղային նախարարությունների, տարածքային կառավարման մարմինների, ուսումնական հաստատությունների իրավասությունների ու պատասխանատվության շրջանակների սահմանումը, ինչպես նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների և դպրոցի ծնողական համայնքի՝ դպրոցական սննդի կազմակերպմանը մասնակցելու և սատարելու հնարավորությունների ու մեխանիզմների սահմանումը.

3) հանրակրթական դպրոցի ֆինանսավորման մեխանիզմներում դպրոցական սննդի ֆինանսավորման ներառումը և դրա օրենսդրական ապահովումը, ներառյալ արտաբյուջետային աղբյուրներից միջոցների ստացումը խթանող, դրանց արդյունավետ և վերահսկելի օգտագործումը երաշխավորող դրույթների ամրագրումը.

4) դպրոցական սննդի կազմակերպման գործընթացում ծնողների ֆինանսական և ոչ ֆինանսական մասնակցությունը կարգավորող մեխանիզմների մշակումը.

5) արտոնյալ պայմաններ նախատեսող նորմատիվ ակտերի ընդունումը, օրինակ՝ տեղական արտադրողներից դպրոցներին, հատկապես գյուղական վայրերում, կարտոֆիլով, բանջարեղենով և այլն մատակարարման ժամանակ, աճուրդի անցկացման միջոցով, որոշված թույլատրելի գնումների ծավալով միայն փոքր բիզնեսի սուբյեկտների միջև կամ գնումների ընթացակարգի պարզեցում, նման գնումների կանխավճարում և այլ միջոցներ.

6) դպրոցական ճաշարաններում սննդի ծառայությունների արտաքին ռեսուրսների ներգրավման եղանակները կարգավորող նորմատիվ բազայի ստեղծումը և հետաքրքրված ընկերությունների համար աճուրդների անցկացման կարգը.

7) «Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում սովորողների սննդի կազմակերպմանը ներկայացվող հիգիենիկ պահանջները» սանիտարական կանոնների և նորմերի մշակումը:

11. Ռազմավարության մյուս կարևոր խնդիրը **Ծրագրի կայուն իրականացման և կառավարման ինստիտուտների ձևավորումն է, դրանց հզորությունների զարգացումը:** Առաջարկվում է՝

1) Ռազմավարության իրականացման առաջին փուլում, երբ զգալի կլինի դոնորների ներգրավվածությունը, Ծրագրի ընդհանուր համակարգումը կատարել միջգերատեսչական

աշխատանքային խմբի կողմից, որի կազմում կընդգրկվեն նաև միջազգային փորձագետներ: Աշխատանքային խմբի իրավասության տակ կլինեն դպրոցական սննդի կանոնակարգման և զարգացման խնդիրները, կառավարման մարմինների կառուցվածքային և ֆունկցիոնալ գործառույթների հստակեցումը, ինչպես նաև դոնորների ներգրավումն ու դրանց հետ աշխատանքների համակարգումը: Ռազմավարության իրականացման ընդհանուր պատասխանատվությունը կկրի ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԳՆ), որի համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանմանը կհանձնարարվեն դպրոցականների սննդի կազմակերպման քաղաքականությունների մշակման և ծրագրի ընդհանուր համակարգման գործառույթները:

2) Ծրագրի աշխարհագրության ընդլայնմանը զուգընթաց մարզպետարաններում կնշանակվեն ծրագրի պատասխանատու քաղաքացիական ծառայողներ, որոնց, ինչպես նաև ներգրավված նախարարությունների համապատասխան աշխատակիցների համար կկազմակերպվեն նպատակային վերապատրաստման դասընթացներ:

3) սննդամթերքի որակի և անվտանգության նկատմամբ վերահսկողության, ինչպես նաև հումքային բազայի զարգացման գործառույթները կիրականացնի ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը:

4) Ծրագրի շրջանակում ՀՀ առողջապահության նախարարության գործառույթները կլինեն. «Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում սովորողների սննդի կազմակերպմանը ներկայացվող հիգիենիկ պահանջները» սանիտարական կանոնների և նորմերի մշակումը և դրա նկատմամբ հսկողությունը, ինչպես նաև ալիմենտար կախված հիվանդությունների մոնիտորինգի իրականացումը դպրոցականների շրջանում:

5) Ծրագրի իրականացումը կվերապահվի ՀՀ ԿԳՆ «Կրթական ծրագրերի կենտրոն»-ին (այսուհետ՝ ԿԾԿ ԾԻԳ)՝ համալրելով հասպատասխան մասնագետներով: ԿԾԿ ԾԻԳ-ի կարողությունները Ծրագրի ընդլայնմանը զուգընթաց կզարգացվեն և կամբողջացվեն այն հեռանկարով, որ Ծրագրի ավարտին այն կարող լինի ինքնուրույն իրականացնել դպրոցական սննդի համակարգի առանցքային օղակի դերը:

6) առաջին տարում ԿԾԿ ԾԻԳ-ը կմասնակցի ՊՀԾ կողմից իրականացվող ծրագրին՝ ձեռքբերելով համապատասխան գործառույթների իրականացման փորձ: Երկրորդ տարում ԿԾԿ ԾԻԳ-ը փորձնական ծրագրի շրջանակում կստանձնի Ծրագրի իրականացումը մարզերից մեկում, որտեղ ներկայումս ՊՀԾ-ի կողմից Ծրագիր չի իրականացվում՝ ներգրավելով մարզի հանրակրթական հաստատությունները Ծրագրում: Փորձնական ծրագրի շրջանակում Ծրագրի ֆինանսավորումը կիրականացվի ՀՀ պետական բյուջեի և դոնորների համաֆինանսավորմամբ:

7) հաջորդ տարիներին ըստ սահմանված ժամանակացույցի ԿԾԿ ԾԻԳ-ին աստիճանաբար կփոխանցվի Ծրագրի իրականացման պատասխանատվությունը բոլոր մարզերում, համապատասխանաբար ավելացնելով Ծրագրի ֆինանսավորումը ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներից: ԿԾԿ ԾԻԳ-ի պատասխանատվության շրջանակում կլինի նաև մասնակցությունը փորձնական միկրոծրագրերի իրականացմանը:

12. Ռազմավարության իրականացման մյուս ուղղությունը կլինի **արտաբյուջետային միջոցների ներգրավման արդյունավետ մեխանիզմների ներդրումը**: Ծրագիրը ներկայումս իրականացվում է հիմնականում միջազգային դոնորների միջոցներով: ՀՀ կառավարությունը աստիճանաբար ստանձնելով Ծրագրի իրականացման պատասխանատվությունը կապահովի դպրոցականների սննդի բազային ֆինանսավորումը, որը մեկ սովորողի համար կազմում է օրական 140 դրամ, որն իր մեջ ընդգրկում է կաթ (200մլ) և թխվածք/բովկի (50 գրամ): Երեխաների նախաճաշի բազմազանությունը ապահովելու նպատակով դպրոցական կաթ ծրագրով, որպես այլընտրանքային կերակրատեսակներ, նախատեսվում է երեխաներին հատկացնել նաև կակաո, կեֆիր, յոգուրտ, հյութ և այլն: Նշված սննդակարգի հաշվարկները ներկայացված են *աղյուսակ 1-ում*:

13. Ներդնելով Ծրագրին ծնողների ֆինանսական մասնակցության արդյունավետ մեխանիզմներ, որի փորձն արդեն իսկ կա ՊՀԾ ծրագրի շրջանակում, հնարավոր կլինի ապահովել դպրոցականների տաք սնունդը և սննդի առավել հավասարակշռվածությունը: Ծրագիրը կընդլայնի ծնող-դպրոց-համայնք համագործակցությունը: Ծնողները և համայնքը մեծ ներգրավվածություն կարող են ունենալ ծրագրում և՛ նյութապես, և՛ ֆինանսապես, ինչպես նաև սեփական աշխատուժի ձևով: Ծնողների և համայնքի մասնակցությունը ծրագրին հանդիսանում է ծրագրի կայունության և արդյունավետության ապահովման հիմնական գործոններից մեկը, որի շնորհիվ դպրոցներում անհրաժեշտ պայմաններ են ստեղծվում տաք սննդով ապահովելու ոչ միայն տարրական, այլև բարձր դասարանների աշակերտներին:

14. Առաջիկա տարիներին դպրոցական սննդի կայուն համակարգին լիարժեք անցնելու համար կապահպանվի մարդասիրական օգնության և տեխնիկական աջակցության կարիքը: Այդ նպատակով կիրականացվեն միջոցառումներ ներգրավելու տեղական և միջազգային դոնորներին, որոնց միջոցները կուղղվեն ինչպես սննդամթերքի ձեռքբերմանը, այնպես էլ դպրոցներում սննդի կազմակերպման հզորությունների զարգացմանը:

III. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

15. Ռազմավարության իրականացումը երկարաժամկետ հեռանկարում (10-15 տարի) ենթադրում է կրթության, առողջապահության (հավասարակշռված ռացիոնալ սնուցման գործոնները) ոլորտներում արդյունավետության բարձրացումը, սովի սպառնալիքի և աղքատության նվազեցման խնդիրների լուծումը (հաշվի առնելով նաև այլ միջոցները), տեղական սննդի արտադրության խթանումը, նոր աշխատատեղերի ստեղծումը, երկրի ՀՆԱ-ում գյուղատնտեսության աճող ներդրումը:

16. 5-10 տարիների կտրվածքում նախատեսվում է ավարտել ժամանակակից պահանջներին բավարարող դպրոցական սննդի ոլորտի ձևավորումը, ինչը կապահովի հասարակության որոշ խմբի սննդի պահանջը՝ դպրոցականների ներգրավվածության և սննդակարգի հավասարակշռման առումով:

17. Միջնաժամկետ կտրվածքով (3-5 տարի) պետք է պայմաններ ստեղծվեն դպրոցական սննդի մատչելիությունը ապահովելու համար, զարգացվի դպրոցական սննդի հետ կապված նյութական արտադրությունը, անցկացվեն դպրոցական սննդամթերքի արտադրության մոդելների փորձարկումներ:

18. Ռազմավարության իրականացման առաջին 1-2 տարիները կհանդիսանան նախապատրաստական շրջան, որը կներառի դպրոցական սննդի իրավական-նորմատիվային հենքի ամբողջացումը, ծրագրի կառավարման և իրականացման համար անհրաժեշտ տեղական ինստիտուցիոնալ կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումը, փորձնական ծրագրերի իրականացումը, դպրոցական սննդի կազմակերպման մոդելների փորձարկումները և համապատասխան կադրերի ուսուցումն ու վերապատրաստումը: Այստեղ կարևորվում են նաև արտաքին օգնությունից դեպի ներքին աղբյուրներին փոխային անցումը, տարածքային առանձնահատկություններին համապատասխան տարբեր փորձնական ծրագրերի իրականացումը:

19. Ռազմավարության իրականացման համար առաջարկվում է դպրոցական սննդի զարգացման հետևյալ սցենարը.

2013թթ.	2014 – 2016թթ.	2016 – 2021թթ.	Երկարաժամկետ հեռանկար
---------	----------------	----------------	-----------------------

Նախապատրաստական փուլ (ՊՀԾ իրականացման պայմաններում)	Փորձնական ծրագրի իրականացում Վայոց Ձորի մարզում, իսկ 2015-2016թթ. ծրագրի իրականացում նաև Սյունիքի և Արարատի մարզերում (ՀՀ կառավարության կողմից, արտաքին դոնորների փոքր աջակցությամբ)	«Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի իրականացում ՀՀ կառավարության կողմից՝ արտաքին դոնորների փոքր աջակցությամբ	«Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի ինքնուրույն իրականացում ՀՀ կառավարության կողմից (ՀՀ բյուջեի ներքին ռեսուրսների և ներքին դոնորների ուժերով)
---	--	---	---

20. Ռազմավարության իրականացման առաջին փուլը նախապատրաստական փուլն է, որի ընթացքում նախատեսվում են հետևյալ գործողությունները՝

1) կայուն դպրոցական սննդի համակարգի հետագա զարգացման նպատակով ՀՀ օրենսդրության մեջ համապատասխան փոփոխությունների և լրացումների վերաբերյալ առաջարկությունների մշակում,

2) «Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում սովորողների սննդի կազմակերպմանը ներկայացվող հիգիենիկ պահանջները» սանիտարական նորմերի և կանոնների մշակում,

3) որոշակի սննդամթերքի անվտանգության և որակի պահանջները սահմանող ազգային ստանդարտների մշակում,

4) ՀՀ երեք մարզերի (Վայոց Ձոր, Սյունիք և Արարատ) դպրոցներում երեխաների առողջության և դպրոցական սննդի կազմակերպման հնարավորությունների վերաբերյալ մոնիթորինգի կազմակերպում,

5) դպրոցական սննդի կազմակերպման գործընթացում ներգրավվող անձնակազմի ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացների ծրագրերի մշակում,

6) ՀՀ երկու մարզերի դպրոցներում խոհարարների համար վերապատրաստման պիլոտային դասընթացների իրականացում,

7) «Դպրոցական կաթ» ծրագրի շրջանակներում սննդամթերքի մատակարարման համար անհրաժեշտ մրցույթների անցկացման կարգի մշակում:

21. Ռազմավարության իրականացման երկրորդ փուլում փորձնական ծրագրերում կընդգրկվեն այն մարզերը, որտեղ ներկայումս ՊՀԾ-ի կողմից Ծրագիր չի իրականացվում:

22. Իրականացման առաջին երկու փուլերում մեծ կլինի դոնորների, հատկապես ՌԴ և ՊՀԾ ներդրումը և ներգրավվածությունը: Ներկայումս «Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագիրն հիմնականում իրականացվում է ՊՀԾ կողմից, ՌԴ կառավարության ֆինանսական աջակցությամբ: ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտը» տեխնիկական օժանդակություն է

ցուցաբերում ազգային ռազմավարության մշակման ոլորտում: Ռազմավարության մշակման և ծրագրի արդյունավետ համակարգման նպատակով ստեղծվել է հանձնաժողով, բաղկացած համապատասխան նախարարությունների ներկայացուցիչներից, սակայն ծրագրի իրականացմանը նախարարությունների ներգրավվածությունը խիստ սահմանափակ է:

23. Ռազմավարության իրականացման միջոցառումների պլանը ներկայացված է *աղյուսակ 2-ում*:

Աղյուսակ 2. «Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի ռազմավարության իրականացման միջոցառումների պլան:

Հ/Հ	Միջոցառումը	Ժամկետը	Պատասխանատու	Ֆինանսավորման աղբյուրը
1	Ռազմավարության իրականացման նպատակով միջգերատեսչական հանձնաժողովի ձևավորում	01.10.2013	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում
2	Դպրոցական սննդի կազմակերպման և իրականացման նորմատիվային-իրավական դաշտի ստեղծում	01.12.2013	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ առողջապահության նախարարություն, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն, ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում Դոնոր միջոցներ
3	Ծրագրի վերաբերյալ իրազեկության բարձրացում(տեղեկատվական արշավների անցկացում և ծրագրի իրականացման արդյունքների լուսաբանում)	2013-2016թթ.	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՊՀԾ, ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում Դոնոր միջոցներ
4	Կարողությունների հզորացում	2013-2016թթ.	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՊՀԾ, ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե- 2014թ.' 2.0 մլն դրամ, 2015թ.' 2.0 մլն դրամ, 2016թ.' 2.0 մլն դրամ Դոնոր միջոցներ
5	«Դպրոցական կաթ» փորձնական ծրագրի իրականացում Վայոց Ձորի մարզում	01.01.2014- 31.05.2014	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Վայոց Ձորի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե- 2014թ.' 29.3 մլն դրամ Դոնոր միջոցներ

6	Վայոց Ձորի մարզի փորձնական ծրագրի գնահատում և դպրոցական սննդի ծրագրի շարունակականության վերաբերյալ առաջարկությունների մշակում	2014թ. հունիս-հուլիս	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Վայոց Ձորի մարզպետարան ՊՀԾ ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում
7	«Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի իրականացում Վայոց Ձորի մարզում	01.09.2014-31.12.2016	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Վայոց Ձորի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե- 2014թ.` 26.7 մլն դրամ, 2015թ.` 56.0մլն դրամ, 2016թ.` 56.0 մլն դրամ
8	Դպրոցական փոփ ստեղծում Վայոց Ձորի մարզում	01.01.2016-31.05.2016	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Վայոց Ձորի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե – 2016թ.` 9.0 մլն.դրամ
9	Փորձնական ծրագրի մշակում և ներկայացում հաստատման (Սյունիքի մարզ)	01.06.2014	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում
10	Փորձնական ծրագրի իրականացում Սյունիքի մարզում, այդ թվում՝ «Դպրոցական ճաշարան» փորձնական միկրոծրագրի շրջանակներում դպրոցական բազային ճաշարանի ստեղծում	01.09.2014-31.05.2015	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե- 2014թ.` 67.6 մլն դրամ 2015թ.` 130.1 մլն դրամ
11	Փորձնական ծրագրի մշակում և ներկայացում հաստատման (Արարատի մարզ)	01.10.2014	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման	ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում

			Նախարարություն, ՀՀ Արարատի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	
12	Փորձնական ծրագրի իրականացում Արարատի մարզում, այդ թվում՝ «Դպրոցական փուտ» փորձնական միկրոծրագրի շրջանակներում դպրոցական բազային ճաշարանի ստեղծում	01.01.2015- 31.05.2015	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Արարատի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե-2015թ.՝ 217.2 մլն դրամ
13	Սյունիքի և Արարատի մարզերի փորձնական ծրագրերի գնահատում և դպրոցական սննդի ծրագրի շարունակականության վերաբերյալ առաջարկությունների մշակում	2015 թ. հունիս- հուլիս	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան ՀՀ Արարատի մարզպետարան ՊՀԾ ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում չի պահանջվում
14	«Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի իրականացում Սյունիքի մարզում	01.09.2015- 31.12.2016	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե- 2015թ.՝ 67.6 մլն դրամ, 2016թ.՝ 142.0 մլն դրամ
15	«Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի իրականացում Արարատի մարզում	01.09.2015- 31.12.2016	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, ՀՀ Արարատի մարզպետարան ՌԴ «Ճյուղային սննդի ինստիտուտ» (համաձայնությամբ)	ՀՀ պետական բյուջե-2015թ.՝ 139.2 մլն դրամ 2016թ.՝ 292.3 մլն դրամ

